

Barnahus-hankkeen esittely

9.10 2019

STM

Taina Laajasalo, Johtava asiantuntija, THL

Barnahus-hankkeen (2019-2023) taustasta ja lähtökohdista

- Lähtölaukauksena Oulun ja Helsingin 2018 laajasti uutisoidut seri-tapaukset
- THL 3 henkilötyövuotta, alueellinen 50% koordinaattori jokaisesta sairaanhoitopiiristä – edustettuna oikeuspsykologia, lastenpsykiatria, sosiaalityö, gynekologia, sosiaalipediatria ja psykoterapiakoulutuksen osaaminen
- Rahoitusta vuoteen 2023 → kehitetyn toiminnan tulisi tällöin olla rakenteissa

Lähtökohdaksi otettu usealla taholla jo tehty kansallinen ja kansainvälinen kehittämistyö:

- Yliopistosairaaloiden oikeuspsykologian/-psykiatrian yksiköiden kehittämistyö
- THL:n LASTA-hanke 2016-2018
- Barnahus –laatustandardit (2017)
- OT-keskus –kehittämistyö

*Alueelliset
toimintaympäristöjen
erot huomioidaan*

*Kaikki väkivallan
muodot huomioidaan*

1. Väkivaltaa kokeneiden lasten ja nuorten tuen ja hoidon parempi saatavuus ja koordinaatio

- *Alueellisesti* kuvataan hoitopolut, toimijat ja roolit; tunnistetaan koulutustarpeet
- *Kansallisesti* näyttöön pohjautuvien työmallien koulutus ja juurruttaminen, tuki- ja hoitomuotojen valikko
  - Kevyimmillään arjen ja vanhemmuuden tukea perustasolla, pienelle osalle vaativaa, korjaavaa traumahoitoa
  - Vahvistetaan olemassa olevaa osaamista (mm. Tf-CBT)
  - Pilotoidaan uusia työmalleja, joista tutkimusnäyttöä (PROMISE 3 yhteistyö ja EU-rahoitus): CFTSI, CPT-CBT
  - Huolellinen implementaatio suunnitelma, joka mahdollistaa menetelmien elämisen tulevaisuudessakin

2. Monialaisen varhaisen yhteistyön vahvistaminen

Toimintaa kehitetty viime vuosina eri alueilla samoista teoreettisista ja käytännön kokemuksista nousevista lähtökohdista

- LASTA-malli, ”seulat”, moniammatillinen esiselvittely, jalkautuvat työmallit...

Kehitettävää:

- Kansalliset minimikriteerit
- Seuranta ja tiedontallennus
  - LASTA-lomakkeen jatkokehittäminen
- Koulutusta eri ammattiryhmille
- Resurssikysymykset?

”Poliisiasemalla työskentely koettu tehokkaaksi työskentelytavaksi. Kasvava ymmärrys myös poliisin työstä ja reunaehdoista liittyen lapsiin kohdistuvien juttujen tutkintaan. Haasteena se, miten poliisi oppii ymmärtämään ja käyttämään hyväksi moniammatillista osaamista.

3. Verkkokoulu ammattilaisille ja koulutukseen

1. Lapsen kohdistuva väkivalta ilmiönä	2. Väkivallan seuraukset lapselle
<ul style="list-style-type: none"> • Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö<ul style="list-style-type: none"> - Muodot, uhrit, tekijät, yleisyys - Mitä on grooming? • Lapsen fyysinen kaltoinkohtelu<ul style="list-style-type: none"> - Muodot, uhrit, tekijät, esiintyvyys • Henkinen väkivalta (ilmiönä) • Muut väkivallan muodot (FGM, kunniaan liittyvä väkivalta)	<ul style="list-style-type: none"> • Neurobiologia, tunteiden säätely, käyttäytyminen • PTSD • Seurausten yksilöllisyys, suojaavat ja vahvistavat tekijät • Toivon, toipumisen ja resilienssin näkökulma
3. Tunnistaminen ja toimiminen	4. Miten tukea väkivaltaa kokenutta lasta arjessa?
<ul style="list-style-type: none"> • Miten väkivaltakokemukset voi tunnistaa? • Mitä tehdä kun epäily herää? Mitä lapselta pitää tai saa kysyä? Kehen ottaa yhteyttä? • Lapsen seksuaalinen kehitys; lapsen yliseksualisoitunut käyttäytyminen	<ul style="list-style-type: none"> • Väkivaltaa kokeneen lapsen tuki arjen kehitysympäristöissä • Miten ammattilainen voi vaikuttaa lapsen tai nuoren arjen sujumiseen? Miten varmistaa, ettei tavoista toimia ole haittaa? • Työnohjauksen ja työyhteisön merkitys ammattilaisen jaksamisen kannalta

4. Lapsiystävälliset tilat ja kohtaamiset poliisitutkinnassa

- Lapsiystävällisten kohtaamisten ja tilojen laatustandardit
  - 95% tuoreeseen kyselyyn vastanneista poliiseista ilmoitti käytössään olevan lapsiystävälliset kuulemistilat (Huittinen 2019), toisaalta tilojen luonnetta ei avattu enempää
- Perhekeskusten hyödyntäminen kuulemisen (ja tuen) paikkoina?

5. Rikosprosessien keston lyhentäminen

- Aika rikosilmoituksesta tuomioon lapsiin kohdistuvan seksuaalirikoksen kohdalla yli kaksi vuotta (OM selvitys 2018)
- Ei helppoja ratkaisuja, pullonkohtia monissa kohtaa prosessia
  - Monialainen yhteistyö todennäköisesti lyhentää prosessin kestoja
  - Rajoittamiskäytäntöjen pohtiminen
- Barnahus-hankkeen tilaisuus: Kaksi vuotta ilmoituksesta tuomioon: Miten lyhentää lapsiin kohdistuvien väkivaltarikosten tutkinta- ja oikeusprosessin kestoja? 28.11.2019 – julkaisu päätöksenteon tueksi

Näyttöön pohjautuvien lasten traumahoitojen koulutus ja koordinointi perustasolta esh:oon (THL yhteistyössä yliopistosairaaloiden kanssa)

- Verkkokoulutus (kohderyhmänä sisote-ammattilaiset ja opiskelijat): tunnistaminen, puuttuminen, tukeminen arjessa (THL)

Oik. psyk. yksiköt

**"BarnahusHUB"
Vaativa erityisosaaminen (OT-tason työ)**

- Pienet lapset
- Huoltoriitoihin liittyvät epäilyt
- Kehitysvammaiset lapset
- Perheensisäiset serit
- Nuoret tekijät?
- Kunniaan liittyvä väkivalta?

(CFTSI)
CPC-CPT
TF-CBT
+ muut lasten- ja nuorisopsykiatrian palvelut

Vaativin traumahoito (esh)

Perhekeskus

"Barnahus-satelliitti"

- TUKI ja HOITO
- Perheneuvola
  - Neuvola
  - Järjestötoimijat

Arviointi ja hoito:
CFTSI
PCIT
CPC-CBT
TF-CBT

Vanhemmuuden tuki:
Ihmeelliset vuodet
Voimaperheet
Lapset puheeksi

Koulutus & Konsultaatio

- Barnahus-tiimi?
- Koulutettu poliisi kuulee?
- Lastensuojelu mukana

13-15-v serit:
Tuen ja hoidon suunnittelu
SERI-keskusten kanssa?

Rikosprosessi rajataan/päättyy → ohjaus muihin palveluihin (esim. lasu, peke)

- ??
- Koordinointi peke:ssä?
  - Tiedonkeruu & tilastointi & digitalisointi
  - Somatiikka

Varhainen moniammatillinen työ ja tiedonjako
Poliisin johtama esitutkinta, mukana syyttäjät, lastensuojelu & oik. psyk. yksikkö/muu terveydenhuolto

- Tapausten segmentointi
- LASTA-lomake ("seulonta")
- Jalkautuvat työmallit

Pahoinpitely-/seriepäilystä tehty ilmoitus poliisille ja lastensuojelulle

